

(इंग्रजीमध्ये टंकलिखित केलेल्या न्यायनिर्णयाचा मराठी अनुवाद)

एम. एम. डिग्री कॉलेजची व्यवस्थापन समिती, मोदी नगर

विरुद्ध

उप-कुलपती, मेरठ विद्यापीठ आणि इतर

१७ मार्च १९९७

[न्यायमूर्ती के. रामास्वामी आणि न्यायमूर्ती जी. टी. नानावटी]

सेवा कायदा:

सेवेतून काढून टाकणे - सांख्यिकी विभागाचे प्रमुख - महाविद्यालयाच्या व्यवस्थापनाच्या पूर्वपरवानगीने एक वर्षासाठी परदेशी नेमणुकीवर गेलेला मुदत संपल्यानंतर व्यवस्थापनाने शिक्षकाला कर्तव्यावर रुजू होण्यास सांगितले - ते रुजू झाले नाहीत - शिक्षकाच्या अनधिकृत अनुपस्थितीची चौकशी करण्यात आली - तो सहभागी झाला नाही - व्यवस्थापनाने कुलगुरूंच्या पुष्टीनुसार त्याला बडतर्फ केले - कुलगुरूंनी व्यवस्थापनाला शिक्षकांला संधी देण्यास सांगितले - व्यवस्थापनाने शिक्षकाला सूचना पाठवली - नंतर भारतात आल्यावर त्याला कर्तव्यावर रुजू होण्याची परवानगी नव्हती - त्यांनी रिट याचिका दाखल केली - उच्च न्यायालयाने या याचिकेला परवानगी दिली की ज्यात असे म्हटले होते की हकालपट्टीची मंजूरी यापूर्वी दिली गेलेली नसल्यामुळे कुलगुरूंना आदेशाचा आढावा घेण्याचा आणि हकालपट्टीसाठी मंजूरी देण्याचा अधिकार नव्हता. परदेशी नियुक्तीचा कालावधी - त्यामुळे अनधिकृतपणे कर्तव्यावर गैरहजर राहिले - शिक्षकाला सेवेतून बडतर्फ करण्यास कुलगुरूंनी मान्यता देणे ही पूर्वअट असून शिक्षकांना रुजू होण्यासाठी पुढील संधी देण्याचे निर्देश देऊन कुलगुरूंनी आदेश पारित केला होता. - शिक्षक कर्तव्यावर रुजू न झाल्याने कुलगुरूंची मान्यता कायम राहिली - परिस्थितीनुसार शिक्षकाला सेवेतून काढून टाकणे कायदानुसार आहे.

दिवाणी अपील न्यायाधिकरण: दिवाणी अपील क्रमांक - २५४८/१९९७

अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या सी. एम. डब्लू पी. क्रमांक - ९३४३/१९८१ मधील ८.१.९५ तारखेच्या निर्णय आणि आदेशावरून.

अपीलकर्त्यासाठी डी. के. गर्ग.

प्रतिवादींसाठी गुडविल इंडीवर, के. एन. बालगोपाल, ए. पी. मुकुंद, बी. पी. सिंग आणि आर. जी. जेम्स.

न्यायालयाने पुढील आदेश दिला.

अनुमती दिली

आम्ही दोन्ही बाजूंचा विद्वान वकिलांचे म्हणणे ऐकले आहे.

तिसरा प्रतिवादी, डॉ. बी. एस. गोयल, मोदीनगरच्या एम. एम. डी. पदवी महाविद्यालयात सांख्यिकी विभागाचे प्रमुख म्हणून काम करत असताना, इराकच्या बसरा विद्यापीठात एका वर्षाच्या कालावधीसाठी परदेशी नियुक्तीवर गेले होते. त्यानंतर, २० ऑगस्ट १९७९ रोजी व्यवस्थापकीय समितीने तिसऱ्या प्रतिवादीला कर्तव्यावर रुजू होण्यासाठी पत्र लिहिले. ते कर्तव्यावर हजर नसल्यामुळे, व्यवस्थापन समितीने कर्तव्यावर अनधिकृत अनुपस्थितीची चौकशी करण्याचा ठराव मंजूर केला. पत्राच्या माध्यमातून आरोपपत्र प्रतिवादी क्रमांक ३ ला दिनांक २७. २. १९८० ला पाठवण्यात आले. तो चौकशी साठी हजर झाला नाही. चौकशी अधिकाऱ्याने १९.६.१९८० वर आपला अहवाल सादर केला. व्यवस्थापकीय समितीने, अहवालाचा विचार केल्यावर, कुलगुरूंच्या पुष्टीकरणाच्या अधीन राहून ३१.७.१९८० वरील तिसऱ्या प्रतिवादीला बडतर्फ केले. कुलगुरूंनी आपल्या दिनांकित १९.१२.१९८० या पत्रात

म्हटले आहे की तिसरा प्रतिवादी परदेशी नेमणुकीवर गेल्यामुळे, अपीलकर्ता-व्यवस्थापनाने दिलेल्या मान्यतेसह, प्रतिवादीला कर्तव्यावर रुजू होण्याची संधी दिल्याशिवाय नोकरीवरून काढून टाकणे योग्य नाही. त्यानुसार, तिसऱ्या प्रतिवादी विद्यापीठाला खालीलप्रमाणे एक संदेश पाठवण्यात आला :

" २०. ०१. १९८१ रोजी, विद्यापीठाने त्यांना त्यांच्या बसरा पत्त्यावर एक संदेश पाठवला आणि वरील संदेशाच्या पुष्टीकरणासाठी एक प्रत देखील पाठवली होती की त्यांनी १५ फेब्रुवारी १९८१ पर्यंत एम. एम. कॉलेज, मोदी नगर (गाझियाबाद) मध्ये त्वरित कर्तव्यावर हजर व्हावे, असे न केल्यास कुलगुरू या प्रकरणात सेवा समाप्तीच्या कार्यवाहीला मान्यता देतील.

मान्य आहे की, तिसरा प्रतिवादी डॉ. बी. एस. गोयल निर्धारित वेळेपर्यंत कर्तव्यावर रुजू झाला नाही. परिणामी, ते भारतात आल्यानंतर नंतर कर्तव्यावर हजर झाले तेव्हा त्यांना कर्तव्यावर नेण्यात आले नाही. त्यांनी उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल केली. उच्च न्यायालयाने, ८ जानेवारी १९९६ रोजी, रिट याचिका क्र. ९३४३/८१ मध्ये आक्षेपित आदेशात असे म्हटले आहे की, समाप्तीची मंजूरी यापूर्वी दिली गेली नसल्यामुळे, कुलगुरूंना आदेशाचा आढावा घेण्याचा आणि दिनांकित कार्यवाहीद्वारे समाप्तीसाठी मंजूरी देण्याचा कोणताही अधिकार नाही.

उच्च न्यायालयाने घेतलेला दृष्टिकोन योग्य नसल्याचे आम्हाला आढळून आले आहे. एच सेवेतून तिसऱ्या प्रतिवादीच्या अनुपस्थितीसाठी अपीलकर्त्याने मागितलेली मंजूरी परदेशी नियुक्तीचा कालावधी संपल्यानंतर होती. त्यामुळे अनिवार्यपणे तो अनधिकृतपणे कर्तव्यावर अनुपस्थित राहिला. कुलगुरूंनी शिक्षकांना सेवेतून काढून टाकण्यास दिलेली मान्यता ही पूर्वअट आहे आणि कुलगुरूंनी नियुक्तीसाठी आणखी संधी देण्याच्या निर्देशासह आदेश

पारित केला होता. १५. २. १९८१ दिनांकित पत्र हे सशर्त पत्र आहे. ते कर्तव्यावर रुजू न झाल्याने कुलगुरूंची मंजूरी देण्यात आली. या परिस्थितीत, प्रतिवादीला सेवेतून काढून टाकणे कायदानुसार आहे.

त्यानुसार अपीलला मान्यता देण्यात आली आहे. उच्च न्यायालयाचा निर्णय राखून ठेवण्यात आला. रिट याचिका फेटाळण्यात आली. खर्चा बाबत कोणतेही आदेश नाहीत.

आर. पी.

अपीलाला मान्यता देण्यात आली.

\*\*\*

### अस्वीकरण

या न्याय निर्णयाच्या मराठी भाषेतील या अनुवादाचा वापर हा पक्षकार असल्यास त्याच्या तिच्या मातृभाषेमध्ये त्याचा अर्थ समजून घेण्यापुरताच मर्यादित राहील आणि त्याचा इतर कोणत्याही कारणाकर्ता वापर करता येणार नाही तसेच इंग्रजी भाषेतील हाच सर्व व्यावहारिक आणि कार्यालयीन वापरा करिता विश्वसनीय असेल आणि तोच त्यातील आदेशाच्या निष्पादन आणि अंमलबजावणी करता वैध मानला जाईल.